

مقایسه و پلشنده‌های قراردادی «یورو»

اثر آن بر کشورهای در حال توسعه و ایران

(قسمت ششم)

■ تألیف و ترجمه:
دکتر احمد یزدان پناه
سیف... صادقی یازندی
حسن مرزوقی

۶- یورو و آمریکای لاتین

آیا پیدایش یورو اثرات اقتصادی واقعی به دنبال خواهد داشت و یا عمدتاً یک پدیده حسابداری خواهد بود؟ تا آنجایی که به کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب مربوط است، یورو احتمالاً بر تجارت این کشورها با اروپا تأثیر کمی خواهد گذاشت، اما تأثیر آن بر بازارهای مالی و سیاست‌های مدیریت بدمی این کشورها چه در کوتاه‌مدت و چه در میان‌مدت بیشتر خواهد بود.

۶-۱- روابط اقتصادی

تجارت بین کشورهای در حال توسعه و اتحادیه اروپا اهمیت زیادی دارد. حدود ۲۲ درصد از صادرات اتحادیه اروپا به کشورهای در حال توسعه ارسال می‌گردد و در

مقابل ۲۰ درصد از واردات اتحادیه اروپا توسط کشورهای در حال توسعه تأمین می‌شود. طی دو دهه گذشته، صادرات آمریکای لاتین به اتحادیه اروپا سه برابر شده و به ۳۸ میلیارد دلار در سال رسیده است. واردات این کشورها از اتحادیه اروپا از سال ۱۹۷۷ چهار برابر شده و همچنان در حال افزایش است. واردات بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۷ دو برابر شده و از ۲۷ میلیارد دلار به ۵۴ میلیارد دلار رسیده است.

سؤالی که مطرح می‌شود این است که پیدایش یورو، چه تأثیری بر تجارت بین این دو منطقه خواهد گذاشت؟ یکی از منافع آشکار اما اندک پیدایش یورو آن است که کشورهای آمریکای لاتین قادر خواهند بود که تجارت با شرکای مختلف اروپایی خود را با یک پول (یورو) محاسبه نمایند.

تأثیر مهم‌تر اما غیرقطعی‌تر یورو بر این کشورها آن است که انتظار می‌رود رشد اقتصادی کشورهای اروپایی به علت افزایش کارایی و رقابت در اروپا افزایش یابد که این امر تقاضای منطقه یورو برای واردات از جهان و از جمله واردات از کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب را افزایش خواهد داد.

به نظر می‌رسد که یورو با از بین بردن ریسک نرخ ارز، کشورهای ایتالیا، اسپانیا و حتی فرانسه را برای سرمایه‌گذاران قابل اطمینان‌تر ساخته است. بازتاب کاهش در مخاطرات تغییرات نرخ ارز، به صورت نرخ‌های بهره پایین‌تر انعکاس خواهد یافت که این امر می‌بایست موجب افزایش نرخ رشد کشورهای منطقه یورو گردد. به علاوه، یورو مقررات زدایی در بخش مالی را تقویت

خواهد نمود. در نتیجه این امر بازارهای سرمایه در اروپا وسیع‌تر و عمیق‌تر می‌شود و شباهت بیشتری با بازارهای سرمایه آمریکا پیدا خواهد کرد و بنابراین موجب بهبود نحوه اداره و عملکرد شرکت‌های اروپایی خواهد شد. به هر حال منافع ناشی از رقابت و کارایی احتمالاً کوچک خواهد بود. بنابراین یورو احتمالاً فقط یک تأثیر اندک - اما مثبت - بر تجارت بین اروپا با آمریکای لاتین و حوزه کارائیب خواهد داشت.

از سوی دیگر، بطور نظری امکان بهبود قدرت رقابتی در منطقه یورو وجود دارد که بخشی از این بهبود به زیان صادرکنندگان خارج از منطقه یورو و از جمله کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب خواهد بود. حذف مخاطرات نرخ ارز و هزینه

انتقال پول در داخل اروپا، می‌تواند موجب «انحراف تجاری» شده و کاهش واردات از کشورهای غیراروپایی را به دنبال داشته باشد. اما باید خاطر نشان ساخت که صرفاً آن بخش از صادرات کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب که در رقابت مستقیم با کالاهای تولیدشده در اروپا قرار دارند تحت تأثیر منفی انحراف تجاری قرار می‌گیرند که تعداد این گونه اقلام نیز اندک است. بنابراین هم تأثیر انبساطی ناشی از امکان رشد سریع‌تر اروپا و هم تأثیر انقباضی ناشی از انحراف تجارت احتمالاً بطور نسبی اندک خواهد بود.

۶-۲- جریان سرمایه

اگرچه تاکنون بخش اعظم سرمایه‌گذاری‌های خصوصی انجام شده در کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب، از محل پس‌اندازهای داخلی تأمین مالی شده است، اما اهمیت سرمایه‌های خارجی بطور روزافزونی در حال افزایش است. در واقع آمریکای لاتین و حوزه کارائیب بزرگترین دریافت‌کنندگان سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی در میان کشورهای در حال توسعه به شمار می‌آیند. در سال ۱۹۹۷ نزدیک به ۴۰ درصد از کل سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی وارد شده به کشورهای در حال توسعه (۴۵ میلیارد دلار از کل ۱۲۰ میلیارد دلار سرمایه خارجی

جذب شده) به این کشورها وارد شده است.

سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی اروپا در آمریکای لاتین و حوزه کارائیب، طی دهه گذشته به شدت افزایش یافته است. کارشناسان معتقدند که این سرمایه‌گذاری‌ها برای منطقه بسیار سودمند بوده است زیرا سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی نسبت به سرمایه‌گذاری‌های پورتفولیویی از ثبات بیشتری برخوردارند و علاوه بر این، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی موجب انتقال تکنولوژی و دانش مدیریتی می‌شود. از سوی دیگر، این نوع سرمایه‌گذاری‌ها، شرکت‌های داخلی را مجبور می‌سازد که به صورت رقابتی‌تر عمل نمایند. مهم‌ترین نتایج حاصل از افزایش سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی در منطقه کارائیب و آمریکای لاتین شامل خصوصی‌سازی (به‌خصوص در برزیل)، بهبود عملکرد اقتصادی و ادامه پیشرفت همراه با آزادسازی بخش مالی است.

با پیدایش یورو، ممکن است کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب از افزایش ورود سرمایه‌گذاری کشورهای اروپایی منتفع شوند. مدیران مؤسسات جمع‌آوری‌کننده پس‌اندازها در کشورهای اروپایی (که به علت مسبن بودن جمعیت از پس‌انداز بالایی برخوردارند) از طریق افزایش سرمایه‌گذاری‌های خود در آن دسته از کشورهای در حال

توسعه که از رشد بالاتری برخوردارند، و از جمله کشورهای آمریکای لاتین و دریای کارائیب، به جستجوی خود برای دستیابی به نرخ بازدهی بالاتر ادامه خواهند داد (به علاوه، اگر رشد کشورهای اروپایی افزایش یابد، پس‌اندازهای آنها نیز باید بیشتر شود). مؤسسات خصوصی منطقه یورو، نظیر صندوق‌های بازنشستگی و شرکت‌های بیمه، ممکن است، سهم بیشتری از دارایی‌های خود را به کشورهای در حال توسعه انتقال دهند، زیرا سرمایه‌گذاری‌ها در داخل منطقه یورو دیگر به عنوان سرمایه خارجی تلقی نشده و مشمول مسأله مدیریت ریسک نرخ ارز قرار نمی‌گیرند و همچنین مسأله محدودیت‌های عرضه ارز برای آنها از بین می‌رود. علاوه بر این، اگر سرمایه‌گذاران مایل باشند که به متنوع ساختن سرمایه‌گذاری‌های خود ادامه دهند، منطقه آمریکای لاتین ممکن است در نتیجه این امر، منتفع گردد. همچنین اگر شرکت‌های موجود در منطقه یورو احساس فشار رقابتی بیشتری نموده و در جستجوی نقاط جدیدی برای گسترش فعالیت‌های خود برآیند، چه از طریق مشارکت و جانشین کردن سرمایه‌های جدید به جای سرمایه‌گذاری‌های قبلی و چه از طریق سرمایه‌گذاری‌های جدید، باز هم کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب می‌توانند منتفع شوند.

۶-۳- ارزش یورو و تغییرات آن

چالش‌های مالی که در مقابل اتحادیه پولی اروپا قرار دارند، واقعی هستند. تغییرات نرخ ارز می‌تواند موجب تغییر در ترکیب دارایی‌ها به نفع یورو و یا به زیان یورو (کاهش سهم یورو و یا افزایش سهم یورو در ترکیب دارایی‌ها) گردد. عقاید اقتصاددانان مختلف، در رابطه با تأثیر اتحادیه پولی اروپا بر تغییرات بلندمدت نرخ ارز بسیار قابل ملاحظه است. از آنجایی که از آوریل ۱۹۹۹ ارزش یورو در مقابل در - به عکس پیش‌بینی‌های قبلی که حاکی از افزایش ارزش یورو در کوتاه‌مدت بود - کاهش یافته است، برخی از اقتصاددانان پیش‌بینی کرده‌اند که پس‌انداز ملی در اروپا افزایش یافته و در نتیجه آن حساب جاری دارای مازاد شود.

سیاست‌ها و میزان اعتبار بانک مرکزی جدید اروپا و عزم این بانک در دنبال کردن ثبات قیمت‌ها، به وضوح تأثیر مهمی بر ارزش بین‌المللی یورو خواهد داشت. عدم اطمینان در باره بانک مرکزی اروپا و بخصوص در رابطه با سیاست‌های اروپا، یورو را در اولین روزهای تشکیل اتحادیه پولی اروپا تضعیف نمود. در منطقه‌ای که برای بیش از یک دهه، بالا بودن سطح بی‌کاری یک عامل مهم نگران‌کننده بوده است، یک یورو ضعیف احتمالاً می‌تواند موجب تحرک تقاضا برای نیروی کار شود.

پیدایش یورو چه پیامدهایی برای سیستم‌های بانکی، بدهی خارجی و مدیریت ذخایر ارزی، در آمریکای لاتین و حوزه کارائیب خواهد داشت؟

سیستم‌های بانکی: پیدایش یورو یک عامل تسریع‌کننده گسترش پول واحد و بازارهای اوراق بهادار در اروپا خواهد بود. یورو رقابت را در میان بانک‌ها و همچنین بین بانک‌ها و سایر مؤسسات پولی افزایش خواهد داد. افزایش قدرت رقابتی بانک‌ها و سیستم‌های مالی، در مجموع موجب تخصیص کاراتر منابع شده و در نتیجه افزایش سرمایه‌گذاری و اشتغال را به دنبال خواهد داشت.

برای دیدن اینکه چگونه پیشرفت‌های سیستم بانکی اروپا، کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب را تحت تأثیر قرار می‌دهد، باید توجه داشت که تأثیر کوتاه‌مدت و بلندمدت ممکن است در جهت مخالف یکدیگر عمل نمایند. در سال‌های اخیر میزان فعالیت بانک‌های اروپایی در آمریکای لاتین به میزان زیادی گسترش یافته است. در آینده نزدیک (کوتاه‌مدت) این روند ممکن است کاهش یابد زیرا بانک‌هایی که به طور سنتی در یکی از کشورهای منطقه یورو به عنوان بانک ملی فعالیت داشته‌اند می‌توانند دامنه فعالیت خود را به سایر کشورهای منطقه گسترش دهند.

اما در بلندمدت، همچنان که رقابت در داخل اروپا شدت یافته و دایره رقابت تنگ‌تر می‌شود، ممکن است دوباره بازارهای خارجی برای این بانک‌ها جذابیت پیدا نمایند.

مدیریت بدهی خارجی: تمام کشورها باید تصمیم بگیرند که به چه میزان بدهی خارجی دولتی داشته باشند و ترکیب ارزی این بدهی‌ها و زمان و نحوه پرداخت آنها باید چگونه باشد. ترکیب ارزی بدهی‌های خارجی باید با ترکیب دریافتی‌های حاصل از تجارت خارجی، هماهنگ باشد. بر این اساس چنانچه تجارت بین اروپا و آمریکای لاتین و حوزه کارائیب افزایش یابد، بدهی این کشورها بر حسب یورو می‌تواند سهم بیشتری از بدهی‌های خارجی آنها را به خود اختصاص دهد. باید توجه داشت که کشورهای منطقه نیاز به ارزیابی مجدد استراتژی‌های تأمین^۱ خود دارند. در بلندمدت، تغییر در نرخ بهره یورو، بر بازپرداخت بدهی خارجی کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب تأثیر خواهد گذاشت زیرا بخشی از بدهی آنها بر حسب یورو خواهد بود. اما در کوتاه‌مدت میزان تأثیرپذیری ناچیز خواهد بود زیرا فقط ۸ درصد از بدهی‌های خارجی آمریکای لاتین بر حسب پول ملی کشورهای عضو اتحادیه پولی اروپا می‌باشد. علاوه بر این، کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب می‌توانند تأثیرات منفی ناشی از

شوک‌های اقتصادی را از طریق تغییر سیاست‌های مدیریت بدهی خود، خنثی نمایند که این کار با استفاده از پول واحد اروپا آسان‌تر خواهد بود. اما انتظار نمی‌رود که پیدایش یورو و بازارهای عمده سرمایه در اروپا، بزرگ‌ترین دسترسی آمریکای لاتین و حوزه کارائیب به سرمایه، تأثیر زیادی بگذارد.

ذخایر ارزی: ادعای اتحادیه اروپا آن است که یورو به یک ارز عمده ذخیره تبدیل شده و با دلار آمریکا رقابت خواهد نمود. بحث‌های زیادی بین صاحب‌نظران وجود دارد که آیا این امر واقعاً اتفاق خواهد افتاد و اگر اتفاق بیفتد در چه حدی خواهد بود و آیا کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب اساساً ذخایر خود را متنوع خواهند ساخت؟ این سؤال هم جنبه اقتصادی دارد و هم جنبه سیاسی. اگر اروپا موفق شود که یورو را به یک ارز رقابتی تبدیل نماید، یورو می‌تواند حق‌الضرب دلار آمریکا را کاهش دهد. در ابتدای امر نیروهای جبری (و عدم اطمینان درباره پول جدید) به نفع دلار عمل خواهد کرد. کشورهای آمریکای لاتین با دلار مانوس هستند و بخش‌های خصوصی و دولتی بسیاری از آنها ممکن است تحت تأثیر ارتباطات سیاسی، تجاری، فرهنگی و شخصی ایجاد شده با ایالات متحده قرار بگیرند. کشورهای نیم‌کره غربی بطور فزاینده، اگرچه بطور آهسته، به طرف هم‌گرایی

۶-۵- خلاصه

پیدایش یورو می‌تواند آمریکای لاتین و کشورهای حوزه کارائیب را از چند طریق تحت تأثیر قرار دهد، اما احتمال کمی دارد که در کوتاه‌مدت تغییرات عمده‌ای را به وجود آورد، زیرا بسیاری از اقتصادهای منطقه به شدت دلاریزه هستند. علاوه بر این، انتظار نمی‌رود که در تجارت بین اروپا با کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب، تغییرات ساختاری صورت گیرد، اگرچه افزایش رقابت و کارایی در اتحادیه اروپا باید رشد اقتصادی را افزایش دهد که در واقع امکان افزایش تقاضا برای واردات از آمریکای لاتین و حوزه کارائیب را فراهم

می‌سازد. اما تأثیر اصلی یکی شدن بازارهای اروپا و پیدایش پول واحد، بر کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب، احتمالاً از طریق ارتباطات مالی صورت می‌گیرد که این تأثیر مثبت اما محدود خواهد بود.

* عمیق‌تر شدن بازارهای سرمایه اروپا می‌تواند نرخ رشد کشورهای اروپایی را افزایش دهد که این امر نه تنها موجب افزایش واردات اتحادیه اروپا از آمریکای لاتین و حوزه کارائیب می‌گردد بلکه موجب افزایش جریان سرمایه بین این دو منطقه خواهد شد.

* به علت آنکه بخش اعظم بدهی کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب بر حسب دلار می‌باشد و از آنجایی که انتظار نمی‌رود در کوتاه‌مدت ارزش یورو در مقابل دلار بطور قابل ملاحظه‌ای افزایش یابد، لذا تأثیر فوری یورو بر ارزش بدهی‌های منطقه و بازپرداخت آن، کم خواهد بود. به هر حال اگر تنظیم مجدد ترکیب پولی ذخایر به دلایلی از قبیل: سرویس‌دهی به جریان تجارت یا سایر نقل و انتقالات و یا ملاحظات سیاسی و یا تمایل به متنوع ساختن دارایی‌ها، ضرورت داشته باشد، یورو فرصت مناسبی را برای انجام این کار فراهم نموده است.

* مادامی که سرمایه‌گذاران اروپایی به دنبال نرخ بازدهی بالاتر و متنوع ساختن دارایی‌های خود می‌باشند و همچنین مادامی که نرخ‌های

بازدهی در اروپا به یکدیگر نزدیک می‌شوند، کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب ممکن است جذابیت بیشتری را برای سرمایه‌گذاران اروپایی پیدا نمایند.

یکی از پیامدهای مطلوب اتحادیه پولی اروپا آن است که انتظار می‌رود ایجاد این اتحادیه به افزایش جریان تجارت و سرمایه بین اتحادیه اروپا با آمریکای لاتین و حوزه کارائیب کمک نماید. کاهش مخاطرات نرخ ارز، نرخ تورم پایین‌تر، افزایش تجارت و ایجاد بازارهای کاراتر، همگی نویدبخش منافع عمده‌ای برای اتحادیه اروپا می‌باشد که بخشی از این منافع شامل آمریکای لاتین نیز می‌شود. علاوه بر این، اتحادیه پولی اروپا برای موفقیت خود نیاز به «سیاست‌های ساختاری مالی مناسب»^۱ از جمله اصلاح بازار نیروی کار و اصلاح مخارج عمومی دارد. در یک زمان طولانی‌تر، این اصلاحات می‌تواند سایر کشورهای جهان و از جمله کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب را نیز منتفع سازد.

۷- یورو و آسیا

دلار آمریکا مهم‌ترین پول در مبادلات بازرگانی و مناسبات اقتصادی کشورهای آسیایی می‌باشد که این امر عمدتاً ناشی از جایگاه دلار در روابط اقتصادی بین‌المللی است. حدود ۴۰ درصد از ذخایر ارزی جهان به کشورهای آسیایی اختصاص دارد که

بخش اعظم آن بر حسب دلار است. بر این اساس، میزان به‌کارگیری یورو توسط کشورهای آسیایی تا حد زیادی بستگی به مقبولیت یورو در بین کشورهای جهان و جایگاه آن در اقتصاد بین‌المللی خواهد داشت. از سوی دیگر پیوند بین بازارهای مالی کشورهای منطقه یورو و تشکیل یک بازار بزرگ مالی که بتواند با بازار مالی دلار رقابت نموده و در مقابل بازار مالی ین قد علم نماید، منبع جذابی برای کشورهای آسیایی به وجود می‌آورد که می‌توانند اعتبارات مورد نیاز خود را از آنجا تأمین نمایند. همچنین تشدید رقابت بین بانک‌های اروپایی موجب کاهش نرخ بهره خواهد شد که این امر نیز بر جذابیت بازار سرمایه اتحادیه پولی اروپا برای کشورهای آسیایی خواهد افزود.

اتحادیه اروپا و آسیا در زمینه تجارت، شرکای مهمی برای یکدیگر محسوب می‌شوند. در سال ۱۹۹۶ ارزش کالاها و خدماتی که از کشورهای آسیایی به اتحادیه اروپا صادر گردیده، بالغ بر ۱۴ میلیارد دلار بوده که ۱۴ درصد از کل صادرات این کشورها را تشکیل داده است. مقصد بیش از ۷۵ درصد این صادرات، کشورهای منطقه یورو بوده است. مستقلاً کشورهای آسیایی در سال ۱۹۹۶ معادل ۱۴۷ میلیارد دلار واردات از اتحادیه اروپا داشته‌اند. متوسط رشد سالانه صادرات کشورهای آسیایی به

اتحادیه اروپا و واردات این کشورها از اتحادیه اروپا طی سال‌های ۹۶-۱۹۹۰ به ترتیب ۸ و ۱۶ درصد بوده است. شایان ذکر است که سهم اتحادیه اروپا از تجارت آسیا طی دوره مذکور کاهش یافته که این امر بیانگر کاهش اهمیت اتحادیه اروپا در تجارت کشورهای آسیایی بوده است.

پیدایش اتحادیه پولی اروپا، فرصت مناسبی را برای شرکت‌های آسیایی فراهم می‌نماید، زیرا این شرکت‌ها قادر خواهند بود که با برخورداری از زمینه رشد بالقوه، وارد بازار بزرگی شوند که فاقد مانع برای تجارت داخل منطقه است. به طوری که ذکر شد در حال حاضر، دلار مبنای محاسبه مبادلات بین کشورهای آسیایی و اروپایی می‌باشد. افزایش حضور شرکت‌های آسیایی در منطقه یورو، پس از شکل‌گیری منطقه پولی اروپا، باعث افزایش داد و ستد بین آسیا و اروپا می‌شود که این امر موجب افزایش مخاطرات مربوط به نوسان یورو در مقابل دلار، برای این شرکت‌ها شده و در نتیجه شرکت‌های مزبور را مجبور به تعدیل استفاده از یورو و دلار در مبادلات خود نموده و عملاً باعث افزایش سهم یورو در مبادلات این شرکت‌ها می‌گردد.

یکی از پیامدهای تشکیل اتحادیه پولی اروپا، افزایش رقابت در منطقه پولی اروپا

است. افزایش رقابت بین شرکت‌های اروپایی ممکن است موجب انتقال برخی از این شرکت‌ها به خارج از منطقه یورو شود. با توجه به جمعیت آسیا و بازار مصرف بزرگی که در این قاره وجود دارد، برخی از شرکت‌های اروپایی ممکن است تحت فشار رقابت در اروپا، محل فعالیت خود را به کشورهای آسیایی منتقل نمایند که این امر به معنای افزایش رقابت برای شرکت‌های آسیایی در آسیا خواهد بود.

به طوری که ذکر شد، منطقه یورو، حدود ۷۵ درصد از تجارت آسیا با اتحادیه اروپا را به خود اختصاص می‌دهد. این در حالی است که انگلستان که یکی از اعضای اتحادیه اروپا می‌باشد و در اتحادیه پولی اروپا مشارکت ندارد، به طور سنتی دارای روابط اقتصادی نزدیکی با برخی از کشورهای آسیایی و بخصوص کشورهای خاور دور می‌باشد. با توجه به منافع که بر تجارت بین کشورهای آسیایی با کشورهای منطقه یورو مترتب خواهد بود، در بلندمدت این امر می‌تواند بر تجارت بین انگلستان و کشورهای آسیایی تأثیر گذاشته و سهم انگلستان و سایر کشورهای اتحادیه اروپا که عضو منطقه یورو نمی‌باشند را از تجارت آسیا با اتحادیه اروپا کاهش دهد.

اتحادیه پولی اروپا، فرصت‌های جدیدی برای جریان سرمایه بین اروپا و آسیا فراهم می‌نماید. از اوایل دهه ۱۹۸۰، جریان سرمایه بین

آسیا و اروپا دارای رشد بوده است به طوری که در سال ۱۹۹۶ سرمایه‌گذاری مستقیم آسیا در اتحادیه اروپا بالغ بر ۲/۷ میلیارد دلار بوده و متقابلاً طی این سال اتحادیه اروپا به میزان ۸/۴ میلیارد دلار در آسیا سرمایه‌گذاری نموده است.

یکی از اقداماتی که شرکت‌های آسیایی باید پس از شکل‌گیری اتحادیه پولی اروپا انجام دهند، اصلاح سیاست‌های قیمتی به علت افزایش رقابت و به دنبال آن کاهش قیمت‌ها در منطقه یورو می‌باشد. استراتژی‌های جدید بازاریابی و تبلیغاتی ممکن است کلیدی برای یافتن جایگاه مناسب در منطقه یورو باشد. بنابراین، ایجاد کانال‌های بازاریابی سریع و ارزان در سراسر اروپا، یکی از عوامل مهم برای تسخیر بازارهای جدید در منطقه یورو خواهد بود.

از دیگر تأثیرات ایجاد اتحادیه پولی اروپا بر آسیا، تأثیرات ناشی از افزایش رقابت بین بانک‌های اروپایی است. افزایش رقابت بین بانک‌های اروپایی بر کارایی این بانک‌ها در داخل و خارج منطقه یورو تأثیر گذاشته و با افزایش کارایی آنها، فشار بیشتری را بر بانک‌های آسیایی وارد خواهد شد. این امر بانک‌های آسیایی را وادار می‌سازد تا نحوه عملکرد خود را ارزیابی نموده و با اتخاذ اقدامات مناسب، سعی در افزایش کارایی خود جهت حفظ توان رقابتی‌شان نمایند. شاید بتوان ادغام سه

بانک عمده ژاپنی را در همین راستا ارزیابی نمود.

در مجموع می‌توان گفت با توجه به اینکه تأثیر پیدایش اتحادیه پولی اروپا بر هر کشور بستگی به ۴ عامل دارد که عبارتند از:

- ۱- حجم مبادلات کشور مورد نظر با اتحادیه اروپا
  - ۲- ترکیب کالاهای صادراتی کشور مورد نظر به اتحادیه اروپا
  - ۳- درجه باز بودن اقتصاد کشور مورد نظر
  - ۴- ساختار بازار مالی کشور مورد نظر
- لذا انتظار می‌رود که کشورهای شرق و جنوب شرقی آسیا بیش از سایر کشورهای آسیایی تحت تأثیر ایجاد پول واحد اروپایی قرار گیرند.

۸- یورو و اقتصاد جمهوری اسلامی ایران

مهم‌ترین تأثیر یورو بر کشورهای در حال توسعه و از جمله جمهوری اسلامی ایران، از پیوندهای مالی و بازرگانی نشأت می‌گیرد. تأثیر اتحادیه پولی اروپا بر جمهوری اسلامی ایران را می‌توان از شش جنبه مورد بررسی قرار داد که این جنبه‌ها عبارتند از:

- ۱- تأثیر پیدایش اتحادیه پولی اروپا بر تجارت جمهوری اسلامی ایران
- ۲- تأثیر پیدایش اتحادیه پولی اروپا بر ترکیب ذخایر ارزی جمهوری اسلامی ایران
- ۳- تأثیر پیدایش اتحادیه پولی اروپا بر میزان دسترسی

جمهوری اسلامی ایران به بازارهای مالی

۴- تأثیر پیدایش اتحادیه پولی اروپا بر بدهی‌های خارجی جمهوری اسلامی ایران

۵- تأثیر پیدایش اتحادیه پولی اروپا بر فعالیت‌های بانکی جمهوری اسلامی ایران

۶- تأثیر پیدایش اتحادیه پولی اروپا بر نحوه ارزش‌گذاری مواد اولیه

البته باید توجه داشت که تأثیرگذاری و یا عدم تأثیرگذاری اتحادیه پولی اروپا بر سایر کشورها عمدتاً به عوامل زیر بستگی دارد:

۱- قدرت سیاسی و اقتصادی اتحادیه پولی اروپا و میزان موفقیت این اتحادیه در دستیابی به اهداف تعیین شده

۲- نحوه عملکرد بانک مرکزی اروپا

۳- میزان ثبات یورو و افزایش یا کاهش ارزش آن در مقابل سایر ارزها

۴- میزان افزایش کارایی تجاری و به دنبال آن افزایش رشد اقتصادی کشورهای منطقه یورو

۵- نرخ بهره یورو در مقایسه با نرخ بهره سایر ارزها از آنجایی که بحث در رابطه با پنج مؤلفه فوق‌الذکر در اینجا مورد نظر ما نیست بنابراین صرفاً به جنبه‌های تأثیرگذاری یورو بر اقتصاد ایران می‌پردازیم.

ادامه دارد...